

Majestate, semper honos nomenque tuum laudesque manebunt

În Ţara Beiuşului, Majestatea Sa a fost prezent, atât înainte de abdicarea sa forţată din 30 decembrie 1947 (când profesori și elevi de la Liceul Samuil Vulcan care au cântat în cinstea lui Imanuel regelui au suferit în temnițele comuniste!), cât și în data de 10 aprilie 2007, când a vizitat Beiuşul nostru drag, dar și vechia biserică de lemn din satul Şebiş, paroh Radu Lucuța.

Prin cuvintele latinești din titlul de mai sus, eroul troian Enea își exprima recunoștința față de Didona, regina Cartaginei, pentru că i-a primit în pământul ei pe troienii oboșiți de lupta cu valurile (Vergiliu, *Eneida*, I, 609). *Mutatis mutandis*, noi le adresăm acum Regelui nostru, Mihai I, pentru că a existat în viața câtorva generații din țara noastră, în secolul XX și spunem cu recunoștință: **Majestate, cinstea și numele tău și meritele (tale) vor rămâne mereu.**

Așadar, cuvintele acestea se referă la o regină și la un rege. E adevărat, ele se referă la un rege erou, iar eroii nu mor. Ei nu trăiesc doar prin statui, supuse eroziunii vremurilor, ci trăiesc și vor trăi mereu în inimile generațiilor, chiar dacă în anumite etape ale istoriei se încearcă ștergerea meritelor acelora prin ostracizare. Vreme de 50 de ani, comuniștii au încercat să-l alunge pe regele Mihai I din viața publică, dar n-au reușit. Dacă ei n-au reușit, nu va reuși nimeni.

Trecerea regelui Mihai I la cele veșnice, iar nu în neființă, cum spune câte unul chiar mare demnitar, în 5 decembrie 2017, este încărcată de simboluri, pe care vom încerca să le descifrăm, măcar pe câteva. Asemenea preacuviosului Sava Sfințitul, trecut la cele veșnice după o viață de 94 de ani, în 533, regele nostru, timp de 96 de ani, s-a ostenit pentru virtute, alegând conștient, în locul vremelnice, veșnicia, dăinuirea eternă în inimi.

În *Apostolul zilei* din 5 decembrie din 1 Timotei 5,22-6,11, Sf. Apostol Pavel îl îndeamnă pe Timotei să nu se facă părtaș la păcatele altora, ci să se păstreze curat. Îl asigură apoi că „faptele bune sunt înverdate, iar cele ce sunt altfel, nu pot fi ascunse”. Cred că nu este întâmplător că tot ce s-a petrecut în existența terestră a regelui Mihai I a înverdat faptele sale bune și că cele ce au fost altfel, ale altora, n-au putut fi ascunse...

Toate sfaturile Apostolului Pavel pentru Timotei au fost urmate aproape *ad litteram* de regele nostru. După abdicare, a înțeles că, „dacă avem hrană și îmbrăcăminte, vom fi mulțumiți cu ele”. Toată viața sa a urmărit „dreptatea, evlavia, credința, iubirea, răbdarea, blândețea”. Înzestrat cu aceste calități a luptat regele nostru cu nazismul, cu dictatura lui Antonescu și cu dictatura roșie numită comunism.

Discursul istoric din 25 octombrie 2011, prin care regele Mihai I s-a adresat Parlamentului României, ar trebui să-l memorăm, dar, dacă nu putem, măcar să reținem ideile principale, care-l străbat:

„Să ne amintim de toți cei ce au murit pentru independența și libertățile noastre” în trecutul mai

îndepărtat sau mai apropiat.

„Nu putem avea viitor fără a respecta trecutul nostru.”

Politica „garantează democrația și libertățile, dacă este practică în respectul legii și al instituțiilor.”

Oamenii bătrâni și cei bolnivi să nu treacă „prin situații înjositoare.”

Nevoia de infrastructură; Agricultură „este un domeniu al viitorului”.

„Școala este și va fi o piatră de temelie a societății.”

Instituțiile democratice să fie guvernate de legi, dar și de etică și simț al datoriei.

Trăsăturile esențiale ale vieții publice sunt iubirea de țară și competența.

„Lumea de mâine nu poate exista fără morală, fără credință și fără memorie.”

„Demagogia, disimularea, egoismul primitiv, agățarea de putere și bunul plac”, existente în instituțiile românești, trebuie înlăturate.

După libertate și democrație trebuie dobândite identitatea și demnitatea.

Nevoia de „cârmuitori respectați și pricepuți”.

România luată „cu împrumut de la copiii noștri” trebuie să le-o înapoiem cel puțin așa cum am primit-o.

Pornind de la aceste idei, pe care trebuie îndubitabil să le reținem, revin la îndemnurile Sfântului Apostol Pavel către Timotei, care ar trebui reținute de conducătorii noștri politici sau spirituali, căroră le cere să nu socotească „evlavia ca mijloc de câștig”. „Evlavia e un mare câștig pentru cei ce se mulțumesc cu ce au”. „Dar cei ce vor să se îmbogățească, aceia cad în ispită și în cursă și în multe poftă nebunești și vătămătoare..., fiindcă iubirea de argint este rădăcina tuturor relelor...”. „Aceia, spune apostolul, de multe rele au fost străpunși”. Iar noi spunem că ei acum încearcă să ascundă relele acelea și să scape de ele folosindu-se de mijloace nu prea ortodoxe sau forțând legea.

Revenind la alte idei prezente în discursul istoric al regelui Mihai I, referitoare la familia sau coroana regală, văzută „ca o reprezentare unică a independenței, suveranității și unității noastre”. „Coroana este o reflectare a Statului, în continuitatea lui istorică și a Națiunii, în devenirea ei”. Coroana a consolidat România prin loialitate, curaj, respect, seriozitate și modestie. Mare atenție la aceste cuvinte! Mesajul lor trebuie citit printre rânduri. Regele ne spune că regalitatea ar fi necesară și astăzi Statului și Națiunii.

Am mai scris sau am mai vorbit, în diverse ocazii, despre necesitatea monarhiei în viața României. Prin comportamentul conducătorilor noștri, regimul republican s-a compromis. Orice președinte am alege, el nu se va putea detașa de partidul care l-a ales. El n-a fost, nu este și nu va fi detașat de partidul care l-a propus. Niciun președinte nu va putea fi vreodată al tuturor românilor. El nu poate ierta și pe dușmani. Orice partid apără interesele unora, în detrimentul altora. Cuvântul partid are rădăcina *part-*, prezentă și în cuvântul parte din latinescul *pars*,

partis. Un monarh poate fi imparțial și regele Mihai a dovedit-o. Un președinte nu poate ajunge la imparțialitate și atunci turma se împrăștie, se risipește.

Comentând acestea, îmi vin în minte cuvintele lui Tiberius, urmașul împăratului Augustus, cuvinte citate de Suetonius în *De vita XII Caesarum, Tiberius 32*. Sfătuind de unii guvernatori de provincii să mărească tributul provinciilor, împăratul Tiberius, arătându-se atunci chibzuit, ar fi răspuns: „Boni pastoris est tonde pecus, non deglubere”. În traducere literară: „Un bun păstor își tunde turma, nu o jupoaie”. În traducere literală: „Turma unui bun păstor există pentru a o tunde, nu pentru a o jupui”. Închizând ochii la fărâdelegile susținătorilor săi, un președinte le permite acestora să jupoaie turma, ajungându-se la exacerbarea corupției. Cred că este suficient să înțelegem de ce monarhia poate fi superioară republicii, de ce un monarh, iar nu un președinte, poate fi imparțial. Prin multiplele sale calități - loialitatea, curajul, respectul, seriozitatea și modestia - regele Mihai I s-a dovedit a fi un foarte bun păstor al românilor din țară și de pretutindeni.

Dacă ar fi rămas monarh pentru noi sau dacă l-am fi instalat măcar după 1989, noi, turma lui, am fi avut o altă soartă. Se vorbește mult în zilele când el se află pe catafalc, de destinul său tragic. Acest destin a început încă din copilăria lui: părinții s-au despărțit, tatăl său l-a detronat, dar i-a urmărit educația, mama sa, regina Elena, a fost obligată să trăiască în exil la Florența, a suportat dictatura lui Antonescu și a comuniștilor, a suportat abdicarea și a muncit ca orice om de rând pentru hrana și îmbrăcăminte familiei.

Pentru a arăta ce putem învăța de la regele Mihai I, voi cita, mai întâi, poezia lui Lucian Blaga - „Trei fețe”: „Copilul râde/ Înțelepciunea și iubirea mea e jocul!”. Tânărul cântă: „Jocul și înțelepciunea mea-i iubirea!” Bătrânul tace: „Iubirea și jocul meu e-nțelepciunea!”

Așadar, regele-copil, între 20 iulie 1927 și 8 iunie 1930, se cerea la joacă. Copiii învață că și regii sunt copii la vârsta aceea minunată.

Școlarii află cât este de necesară și de folositoare învățătura cu cele două componente: instrucția și educația. Profesorii pot înțelege necesitatea aprecierii obiective, pentru că la 24 iunie 1940, când voievodul de Alba Iulia susținea examenul de Bacalaureat la Palatul Cotroceni, regele Carol al II-lea urmărea obiectivitatea și corectitudinea aprecierii fiului său. Așa se formează caracterele. Politicienii pot învăța ce înseamnă loialitatea, curajul, respectul, seriozitatea, modestia, dar și că după libertate și democrație cele mai importante lucruri sunt identitatea și demnitatea, dar mai cu seamă pot învăța să renunțe la egoismul primitiv, la agățarea de putere și la impunerea bunului plac. Cine are urechi de auzit să audă! Dar mă tem că iluștrii noștri cârmuitori sunt surzi. În viața noastră cotidiană constatăm și întâlnim adesea că „unii spun ce știu, iar alții știu ce spun”. În dis-

cursul său din anul 2011, regele Mihai știa ce spune pentru că știa multe despre România și români. De aceea cred că, după Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, regele nostru trebuie luat ca model. El este modelul nostru uman cel mai strălucit. Suferințele prin care a trecut au adâncit sentimentul religios, dând augustei sale personalități un aspect hieratic. Cu acest sentiment a trecut mai ușor peste suferințe, a depășit toate greutățile exilului.

S-a născut la 25 octombrie 1921, în ajunul marelui mucenic Dimitrie, izvorătorul de mir și „ostașul cel adevărat al lui Hristos”. A trecut la cele veșnice ale Tatălui Cerească la 5 decembrie 2017, în ajunul sărbătorii Sfântului Nicolae, cel ce varsă mir „de mult preț pentru toată lumea”. Cele două sărbători pot avea simbolistica lor. Voi încerca să deslușesc doar simbolistica sărbătorii Sfântului Nicolae, pornind de la numele Nicolae, al nepotului său, atât de iubit odinioară, dar căzut apoi în dizgrație, din cauza „păcatelor tinereții”. Nu știu cum va fi murit regele nostru știindu-se neîmpăcat cu nepotul său, tocmai el, care s-a împăcat chiar și cu dușmanii pe care i-a iertat.

Principesa Margareta s-a angajat să ducă mai departe principiile părintelui său, regele Mihai. Nădăjduim că a moștenit de la el și marea sa înțelepciune sau că, înaintând în vârstă și sporindu-și mereu expertiza alături de soțul său, principele Radu, pe care l-am cunoscut la Beiuș și căruia i-am prezentat Muzeul de istorie al Colegiului Național „Samuil Vulcan”, mi s-a părut a fi un bărbat rezonabil, distins și deschis, foarte politicos și înțelept, cum trebuie să fie o altețea regală. În *Epistulae ad Lucilium*, 95,7, Seneca afirma: *Sapientia ars vitae est*. (Înțelepciunea este știința/arta vieții.)

Dacă n-aș fi convins că pentru cel înțelept sunt suficiente puține cuvinte - *Intelligenti pauca verba*, aș recomanda oricui lectura *Epistolelor către Luciliu*, ale lui Seneca.

Așadar, cum timpul este cel mai folositor sftetic pentru om - *tempus utilissimum consultor homini*, nădăjduiesc că actualii moștenitori ai regelui Mihai I, vor înțelege și vor ierta eventualele „păcate ale tinereții” lui Nicolae și va face din el urmașul lor. Așa aș tălmăci eu trecerea la cele veșnice a regelui nostru, dominată de Sfinții Dimitrie, Nicolae și Spiridon, convins că Sfânta Muceniță Filoteea va fi pilda prințului Nicolae. Prin fapta ei bună pentru oameni, va învăța și Nicolae să fie, cu timpul, izbăvitorul poporului român, ca monarh bun, drept, loial și curajos, asemenea bunicului său, căci „cele ce nu sunt cu puțință la oameni, sunt cu puțință la Dumnezeu”, Luca 18,27, fragment din Evanghelia zilei de 5 decembrie 2017, când a închis ochii regele Mihai I.

Nu condamnați, vă rog, selecția și interpretarea simbolurilor referitoare mai cu seamă la „Marea trecere” a regelui nostru, căci în timp ce suntem condamnați de voi, suntem iertați de Dumnezeu - *Cum damnamur a vobis, a Deo absolvimur*.

■ Prof. Teodor RIF

Bibliografie:

Biblia cu ilustrații, redactată și adnotată de Bartolomeu Valeriu Anania, [București], *Litera*, 2011, vol. VII, p. 2547, vol. VIII, p. 2278.

Acatistier, Ediția a cincea, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1994, pp. 202, 325, 338, 350 (pentru Sfinții Dimitrie, Nicolae, Filoteea și Spiridon). ■